

GALLIA STRABONIS.

Gallia, vel potius nutricula caufidicorum
Africa, si placuit mercedem ponere linguae.
& item ejusdem:

Gallia caufidicos docuit facunda Britanno.

Studia Galliarum florentissima, & Galliarum sermo-
nis ubertatem celebrat D. Ambrosius ad Rusti-
cum: & Galliarum doctos cives Claudianus in Pane-
gyrico IV Consulatui Honorii. De eorum mili-
tia hæc pauca ex antiquioribus accipe. Ante bel-
li initium (sic Cæsar) armatum concilium indi-
cunt, quo, lege communi, omnes puberes arma-
ti convenire coguntur: & qui ex iis novissimus
venit, in conspectu multitudinis, omnibus cru-
ciatibus necatur. Strabo: Armatura illis pro
corporum proportionem, gladius longus, ad dex-
trum dependens latus, scutum longum, lanceæ
pro proportionem, (harum cuspidem ferream
cubitum longitudine æquare vel superare, paulo
minus duobus palmis latam, dicit Diodorus)

* Materis
legendum,
Et idem esse
cum mata-
ra Cæsaris,
doctioribus
placere vi-
detur.

& * meris tragulæ genus: nonnulli etiam arcu-
bus utuntur & fundis. habent & lignum pili
forma; quod non amento, sed è manu torque-
tur, longius etiam atque sagitta. Gesa, sic dicta
Gallorum quædam tela, habet Nonius ex Var-
rone, ubi hæc: Qui gladiis cincti sive scuto cum
binis gesis essent. De his quoque Virgilius:

--- Duo quisque Alpina coruscant

Gesa manu. ---

Hastas viriles interpretatur ad hunc locum Ser-
vius, & addit, viros fortes Gesos à Gallis vocari.
Sed gesa per diphthongon scribendum: (de
quo vide, quæ ad Veteris Hispaniæ Tabulam
dicimus.) inde Gæfati populi forte, à gæsis fe-
rendis: de quibus plura in Ortelii thesauro.
Equitatum horum quam peditum meliorem,
idem Strabo asserit: hos equitatus scribit Cæ-
sar, cum multis carris magnisque impedimentis
solere venire. Bigis & curribus dimicare hos, et-
iam Livius & Pomponius tradunt. Effedis, (quæ
eadem cum illis) Strabo. Ex his curribus ob-
vium hostem jaculo primum appetere, tum re-
lictæ curru, pedites ensibus certare, ait Diodo-
rus. In præliis catervis uti, in quibus erant sena
millia armatorum, ex Vegetio intelligo. Supra
umbilicum erant nudi, sed operiebantur scuto
longo, male autem, quia ad amplitudinem cor-
poris parum lato, ut referunt Livius & Poly-
bius: item Virgilius; *Scutis protecti corpora longis*.
Arma illis esse scuta ad staturam hominis por-
recta, pro libitu cujusque ornata, quibusdam
animalium formis, paulum eminentibus, testa-
tur Diodorus; atque insuper galeis æreis capita
munire, in quibus vel cornua, vel avium aut
quadrupedum effigies sculptæ: denique & tubis
uti, quæ inflatæ mugitum bellico terrori con-
venientem redderent. Gladii erant graves, Poly-
bio: prælongi, Livio; ac sine mucronibus, ad
hoc tantum utiles, ut desuper in hostem im-
pingerentur, (unde, *Alte consurgit in enses*, Virgi-
lius, censore Servio) Straboni: quibus impe-
rentes, capita hostium abscindebant; sed male
fabricati, & ex molli ferro, ut habet Polyænus
8; quare de iisdem sic ex Polybio Suidas: Ita

sunt parati, ut primo impetu unam plagam in-
ferant; deinde statim ita curvantur & infle-
ctuntur in longitudinem & latitudinem, ut nisi
spatium recedendi & pede corrigendi dederis,
celeriter alter ictus illorum sit irritus. Spatas vo-
cat Diodorus, æneaque catena à dextero la-
tere pendentes. Laudat nihilominus hunc Gal-
licum enses (machæram) Iul. Pollux. Circum
collum aureos torques gestare, [*lactea colla auro
innectuntur*, Virgilius.] circa brachia etiam, ac
manus, brachialia; & qui honores gerunt, vestes
tinctas, atque auro variegatas, docent Poly-
bius, Strabo, & Diodorus. [*atque aureis vestis*, Vir-
gil.] Corallio adornabant gladios, & scuta; ut
refert Plinius, Thoraces ferreos etiam quidam
ornabant auro; ut Diodorus. Prælium ineunti-
bus usitatus cantus, ululatus, tripudia, & qua-
tientium scuta in patrium quemdam morem
horrendus armorum crepitus, imo tantus, ut
circumstantia omnia loca vocem emittere vi-
deantur; ut testatur Polybius & Livius. Cani-
bus quoque pugnare, ajunt Strabo & Diodo-
rus. Secum etiam in bello ducebant (si fides
apud Athenæum Posidonio) parasitos: à quibus
laudes ipsorum cum cantu prædicari volebant:
Diodorus sane idem confirmat. Si feliciores
cum hoste præliati fuerint, diis captivos immo-
lare solent; ut ex Sosipatre credit Athenæus.
Cum à pugna redeunt, audi Strabonem, capita
hostium de collis equorum suspendunt, & spe-
taculi gratia ante portas oppidorum affigunt.
Nobilium vero, audi Diodorum, capita aroma-
tibus unctæ, in thecis condunt summa diligen-
tia, ostendentes ea hospitibus: nullo pretio ea
vel parentibus vel aliis reddunt. Livius scribit,
hos L. Posthumii corporis spolia, caputque
præcisum, ovantes templo, quod sanctissimum
est apud eos, intulisse: purgato inde capite, ut
mos iis est, calvæ auro calavisse; idque sacrum
vas iis fuisse, quo solemnibus libarent: pocu-
lumque sacerdotibus fuisse, ac templi antistiti-
bus. unde hæc Silius:

--- at Celta vacui capitis circumdare sueti

Ossa (nefas) auro, & mensis ea pocula servant.

De horum equestris pugne constitutione, quam
Trimarcisiam nominant, lege Pausaniam in
Phocicis. item de Solodunis, ut Athenæus; sive
Solduriis, ut Cæsar eos vocant, lege ipsos; & si
lubet, adde his, quæ habet Leo Imperator de
Bellico appar. 18, num. 88. Nunc ad vitam ho-
rum familiarem.

In omni Gallia, ait Cæsar, eorum hominum
qui aliquo sunt numero atque honore, genera
sunt duo: alterum est Druidum, alterum equi-
tum. Hi cum usus, atque aliquod bellum in-
cidit, omnes in eo versantur; atque eorum, ut
quisque est genere copiosius amplissimus, ita
plurimos circa se ambactos clientesque habet.
Illi rebus divinis intersunt, sacrificia publica &
privata procurant, religiones interpretantur,
&c. nam plebs pane servorum habetur loco. in
hos eadem omnia sunt jura, quæ dominis in ser-
vos. Liberos suos, nisi cum adoleverint, ut mu-
nus

De Drui-
dibus vide
Tabulam
Galliarum Cæ-
sar.